

פעילות חינוכית חברתית וערכית

התוכנית החברתית שנה"ל ה'תשע"ג

הרב צבי-יהודה הכהן קוק זצ"ל

מסע בעקבות תולדות חיים: (תקציר – 6 תקופות מרכזיות)

א. תקופת לידתו

ט"ו בניסן ה'תרנ"א (1891) – הרב צבי-יהודה נולד.

מקום: עיר זוימל שבליטה.

הוריו: אבא - מרן הרב אברהם יצחק הכהן קוק, אמא - הרבנית רייזא רבקה.

מקור שמו: על שם אבי אימו, הרב צבי-יהודה רבינוביץ-תאומים.

ה'תרנ"ט (1899) – עיקר לימודו עם אביו הראי"ה קוק. ועוד: הרב ראובן גוטפריד-ידידיה, וכן אצל ר' משה זיידל והרב בנימין מנשה לוי.

ב. תקופת יפו

ה'תרס"ד (1904) – בר מצווה. ט' באייר, המשפחה עולים לארץ ישראל בהזמנת הקהילה של העיר יפו והמושבות לראי"ה לכהן כרב. מגיעים ליפו ביום כ"ח באייר.

ה'תרס"ו (1906) – הרב צבי-יהודה בן 15. לומד בישיבת "תורת החיים" בעיר העתיקה. הרב למד שנה אחת, ושב ליפו לסייע לאביו בעבודת ההנהגה הציבורית.

ה'תרס"ט (1909) – בגיל 18. אביו הראי"ה קוק כותב עליו באגרת: "בני שיחיה, אשר הוא, תודה לד', הוא כמעט האחד עמי, המתרגל לעמוד על דעתי ולהקשיב שיח נשמתני. נפשו ב"ה טהורה היא ועדינה, והוא מבוסס ב"ה בהמון רעיונות טובים ומאירים, שיהיו בעז"ה לברכה לו ולעולם". הרב צבי-יהודה שותף ליוזמי הקמת הישיבה "שערי תורה" ביפו. בתקופת יפו הרב התיידד עם הרב יעקב משה חרל"פ, גאון בתורה ומקובל בפרד"ס התורה, שלימים התמנה ע"י הראי"ה קוק להיות יחד עמו בראשות ישיבת מרכז-הרב.

ג. תקופת חו"ל (גרמניה-שווייץ)

ה'תרע"ד (1914) – הרב צבי-יהודה נסע ללמוד בעיר הלברשטט שבגרמניה. שקע בתורה, השלים לימודי מדעים ושפות, והיה מורה לצעירי המקום בגמרא, תנ"ך וכוזרי.

ה'תרע"ה (1915) – הצטרף לאביו הראי"ה קוק ששהה אז בשוויץ. בתקופה זו, הרב דוד כהן שנודע בתוארו "הנזיר", מתוודע ומתקרר לראי"ה קוק, ומתיידד גם עם הבן הרב צבי-יהודה.

ה'תר"פ (1920) – הרב צבי-יהודה שב ליפו, ולימד בבית ספר "נצח ישראל". הוא נרתם לסייע לאביו בהסברה וארגון של תנועת "דגל ירושלים", וכעבור שנה הרב יצא לאירופה בשליחות התנועה, כדי להיפגש עם גדולי ישראל ולעודד את המוני בית ישראל לרעיון תחיית האומה וקוממיות הארץ.

כ"ו בשבט ה'תרפ"ב (1922) – הרב צבי-יהודה נשא לאשה את מרת חוה-לאה בת הרב יהודה ליב הוטנר מרבני וורשה. הרבנית נפטרה כעבור 22 שנות נישואין ממחלה בז' שבט תש"ד.

ד. תקופת ירושלים

ה'תרפ"ג (1923) – מרן הראי"ה קוק מקים בירושלים את "הישיבה המרכזית העולמית", היא ישיבת "מרכז הרב", והרב צבי-יהודה מתמנה להיות המנהל הרוחני והכללי בישיבה.

ה. בראשות ישיבת מרכז-הרב

ה'תרצ"ה (1935) – מרן הראי"ה קוק זצ"ל נפטר, והרב צבי-יהודה התרכז בעריכת חיבורי אביו ופרסומם לתקופה שנמשכה מאז כעשרים שנה. הרב צבי-יהודה פעל הרבה בפעילות ציבורית בתקופה המסעירה של מלחמת העולם

פעילות חינוכית חברתית וערכית

השנייה, וגם היה שותף במאבקו של הישוב היהודי בארץ ישראל להקמת המדינה, וראה אותה כתחילת התגשמות חזון הנביאים ואתחלתא דגאולה.

ה' באייר ה'תש"ח – ההנהגה ביישוב היהודי בארץ הכריזה על הקמת מדינת ישראל. הרב צבי-יהודה ראה בעצם המסגרת של מדינה לעם ישראל את ראשית התגשמות חזון הנביאים, ואתחלתא דגאולה.

1. תקופת הקמת המדינה, שחרור ירושלים וההתיישבות
ה' באייר ה'תש"ט (1949) – יום העצמאות הראשון למדינת ישראל. הרב צבי-יהודה הרבה לעודד להבנת הערך המיוחד של היום בו הוכרזה המדינה.

ה'תשי"ב (1952) – הרב צבי-יהודה התמנה לראש הישיבה לאחר פטירת הרב יעקב משה חרל"פ זצ"ל. הישיבה גדלה במאות תלמידים ונודעה לאחת הישיבות הגדולות והחשובות בעולם התורה בכלל, והייתה למרכז הגדול לציבור הדתי לאומי בארץ ובעולם.

ה'תש"ך (1960) – הונחה אבן הפינה לבנין חדש לישיבת מרכז-הרב, בשכונת קרית משה בירושלים רבתי. הישיבה התרחבה מאוד בהמוני תלמידים שבאו ללמוד בה. תוכנית הלימודים בישיבה כללו לימודי תורה בכל התחומים: תנ"ך, גמרא, הלכה, מוסר ואמונה.

ה'תשכ"ז (1967) – בשנה זו התפרסם הספר הראשון של הרב צבי-יהודה בשם "לנתיבות ישראל", ובו מאמרים בהלכה ובעניינים ציבוריים של המדינה ועם ישראל.

ה' באייר ה'תשכ"ז - בסעודת יום העצמאות ה-19 למדינה בשנת ה'תשכ"ז, נשא דרשה מיוחדת במינה, שהתפרסמה בשם "ואת ארצי חילקו", או בכותרת כללית "מזמור י"ט למדינת ישראל".

ה'תשל"ד (1974) - הרב צבי-יהודה עודד לאחר מלחמת יום הכיפורים להקים את גוש-אמונים, שלח את תלמידיו להקים יישובים, וגם השתתף בעצמו בעלייה לקרקע של כמה מההתנחלויות.

ה'תשל"ח (1978) - הרב צבי-יהודה עודד את הקמת התנועה לעצירת הנסיגה מסיני.

ה'תשמ"מ (1980) – הרב צבי-יהודה קיבל את "הפרס לאחדות ישראל" על מפעל חייו.

י"ד באדר ה'תשמ"ב (1982) – הרב צבי-יהודה נפטר ביום חג פורים. בן 91 שנה, ונטמן בהר הזיתים.

רבנו הרב צבי-יהודה לא השאיר ילדים אחריו, אבל השאיר תלמידים רבים. אלפי תלמידים ברחבי הארץ וקהילות יהודיות בעולם, והם ממשיכים ביתר עוז את המפעל הגדול **בו החל אביו הראי"ה קוק, והמשיך הרב צבי-יהודה. מפעל שבנה את שלש אהבותיו הגדולות: אהבת תורת ישראל, אהבת עם ישראל ואהבת ארץ ישראל, והצעיד אותם במעשים ממשיים אל הגאולה השלימה המתגלה בנפלאות ה', כמאמר הפסוק שהיה רגיל בפי הרב צבי-יהודה: "כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון".**